

Ainsi gaire la patja de prosa que
drubis "De Campestre, d'amor e de
guerra", ont Castan aixatja de nos
explicar per de què publica aquels
poemes. Una quita bona explicació
seria' benlèu inútila, mas crisi ~~questes~~
las línhas que diti explican res dan tot.

Castan veis qu'a fas de "jutjar &
co' que val" son recullh. Nos lo balha "per
onestetat": "Aquo despend fas de la valor,
co' que es escrit es per esser publicat".
Podi fas, ieu, pensar ental. Seria' on-
estetat de nos donar a legir un recullh
que valdria' per res? O ben Castan ansaria'
Castan nos botar jos los uells tot co' qu'is
canb un jorn de sa pluma? Entre tots
los poemas qu'escriguet dempuoi 1943,
data de "Viatjaire", elegiquet fas co'
que jutjara' melhor? Lo poeta, quora
"adoba en recullh l'expression d'una
experiencia viscuda", se cauís fas, se
jutja fas, se fai fas un acte de fe dins

2 1432
()

la valor de son obra, en me dirá ¿o que fai?

¿Qualas son las duas razones qu'an butat Castan a publicar — e primer a escriure — ? "M'agradaria' pas, se diu, de demorar munt ~~et~~ e d'abanejar pas ma vtz... a la consciencia cantaira dels pobles arborats per lo drech de viure ...". Aquí es ¿o que pensava Eluard quand escribia' sos Poemes Politiques ; los compreni per curiositat, mas me tombaron de la man, a la lectura. Un poeta pot ésser vertaderament, au mai frigid de son cor, inspirat per l'essencia politica : ¿o que ~~se~~ se veguet dir lo mond dempuèi los greus fias a nostra epoca, amb los poetas de la revolucion comunista, los poetas del nacional-socialisme, los poetas d'un pòble pertot e d'un pòble totes las revolucions.

Mas la regla, l'unica regla : que lo poeta se vegue pas obligat, o sia pas obligat per son pòble, d'escriure de poemes politics. Quora Castan diu : "m'agradaria' pas de demorar munt etc..." nos dona la prova que ¿o que mai lo butava, qu'era pas un voler poetic, mas un voler politic. Tornai al mateis exemple.

lo d'Éluant. Volia, o devia, o creia voler, o
tot ensemble, escriure ses Palmeres Politiques.
Mas jamai a volent ni degut escriure "Au ren-
dez-vous allemand". La necessitat fuguet tota
interiora, e res d'autra. On coneiss la diferencia.

La segunda rason que nos balha Castan
es mai dificil a discernir; crei que vol dire
que la votz dau poble excitau devria poder se
far auoir dins las luchas politicas (a rason)
e qu'aquella votz, duns son expression mai au-
tentica, es per forza e ~~naturalment~~ per
natura, orientada dins lo sens dau progres u-
man (caloria s'entendre sus ço qu'es lo progres u-
man). Enseguida si escriu: "crei que vol
dire", perço que veji dins lo text de Castan
una contradiccion: "Las letras d'oc, ço di,
au besòin de trobar lor camin dins las fiadas
del progres uman..." mas santatz tres lin-
has: "(Notre poble)" "conseis qu'avia rason dins
los uelhs de l'umanitat en combon"? Se nos-
tra longa fai, dempuis longtemps, "clantar lo
somni fons de la raga dels omes", per de què
li conseilhar de trobar un camin que, ma-
nifestament, a trobat Reija?

Castan a rason de pensar que nosaltres, per nostra sola existència e nostra sola consciència occitana representam un propi (jo qu'apela "arumnia terrenal"). Tota la dificultat seria de comprendre lo verb "actualizar". (Las letras d'òc au ~~tot~~ banyh... d'actualizar los menatge.) S'aghi es per parlar en general, sem totes d'icordi. Deven viure e escriure coma om viè e om escriu en 1953. S'aghi nos mena a confondre lo menatge occitan amb quicunq doctrina politica d'ahui o de deman, cal cridar que non: e los poemes de Castan nos mostren que Castan fai la confusion e vol qu'om la faga amb el.

Boulès ai donat trop d'importancia a la prefacia. Mas son meriti es que fauca de problems importants e deuen grumerciar Castan de nos donar l'ocasion de n'en parlar. Aguet tamben pus de voler per escajar de cantar de ~~menatge~~ famas nòus, los guers, Stalin o Mac Gee (ara copiam los Rosenberg, la bomba H e Malenkov), Malurosament, son de poemes que cantan pas.

